

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

UN SUCCES AL BISERICII NOASTRE

— la discuția codului penal. —

O vie dezbateră a avut loc în Senatul Țării, în jurul faimosului articol 482 din proiectul de cod penal, relativ la chestiunea capitală a *avortului*.

Atât în comitetul delegațiilor — și mai ales aici — cât și în ședința publică, s'au desfășurat lupte de o rară frumusețe, duse de reprezentanții celor două teze mari: prohibirea sau admiterea avortului.

Puține probleme naționale au pasionat atât de mult ca aceasta, incinta maturului corp, cunoscut prin spiritul său calm și ponderat de a privi și soluționa chiar cele mai de seamă întrebări ale vieții noastre de stat.

În cadrul acestor discuțiuni excepționale, cari fac deosebită cinste parlamentarismului românesc, atât prin înălțimea lor morală, cât și prin valoarea lor academică, Biserica românească și creștine în genere au avut un rol din cele mai importante. Raliindu-se toate la concepția Bisericii noastre, reprezentată, cu prestigiu și autoritate necontestată, de către Preafericitul Patriarh Miron, s'a obținut votul unanim și favorabil al Senatului, câștigându-se astfel una din cele mai frumoase izbânde parlamentare.

Se știe, că autorii proiectului de cod penal, după studii meritorii și îndelungate, au căutat să dea problemei avortului rezolvirea pe care o cer interesele Țării și comandamentele legilor biologice. Astfel s'au creat câteva derogări dela principiul prohibițiunii, admitându-se avortul etic, eugenic și terapeutic, ca măsuri impuse de conservarea rasei și a purității ei. Profesorul Danielopolu a ținut să prezinte, chiar în ședința publică, o serie de fotografii documentare, înfățișând chipuri de crețini, idioti, surdo-muți etc. a căror reproducere nu face decât să promoveze degenerarea neamului românesc.

Foarte aprinse au fost dezbaterile în jurul avortului *terapeutic*, ce se pune în caz de extremă necesitate, pentru *salvarea mamei*.

Era de sigur greu, să se ceară ierarhilor noștri o adeziune categorică, îndatăce Biserica, prin doctrina și canoanele ei, condamnă *uciderea* vieții, chiar dacă ea se găsește într'o fază încă ascunsă și deci nesigură. S'a găsit însă formula, care permite intervenția medicală pentru salvarea mamei, numai pe lângă *excluderea* ori cărei tendințe de criminalitate, adică de suprimare a altei vieți nouă.

Tot așa s'a admis — după probele arătate — și motivul *eugenic*, spre a feri generațiile românești, ce ne vor urma, de gravele atingeri psihice și fizice, ale neamurilor condamnate la peire definitivă. Încă s'au cerut garanții legale — și ele au fost admise — spre a pune o frână abuzurilor ce se pot ivi, într'o epocă atât de tulburătoare ca a noastră.

Și în fine, Biserica s'a opus cu toată energia argumentului, zis — de sigur foarte greșit — *etic*, de a încuviința avortul în caz de *viol*. Sub acest pretext se deschide larg poarta tuturor suprimărilor sinistre și criminale, cari în adevăr determină micșorarea nației și slăbirea ei vertiginosă. Pledoariile ierarhiei au fost deplin convingătoare, reușind să obțină *suprimarea integrală* a acestei dispoziții extrem de primejdioase.

Iată, rolul hotărâtor al Bisericii noastre într'una din cele mai însemnate chestiuni de ordin național, social și religios.

Este o izbândă morală, pe care o încreștăm cu satisfacție, de oare ce ea probează conștiința vie și activă a ortodoxiei românești în mijlocul marilor preocupări pentru viitorul neamului și al Țării.

Această calitate, care face

Biserica națională o îndrumătoare, o dominantă, prin concepție și realizări, a celorlalte Culte din patrie, i-a fost recu-

UN OM RĂU — și o faptă condamnabilă.

Ziarele ne aduc o știre penibilă și alarmantă: la examenul de capacitate pentru profesorii de religie — care se ține acum în București — *toți candidații dela Academii ardelene au fost respinși*.

Cititorii noștri se vor întreba, uimiți de sigur, cum a fost cu puțință să se producă un rezultat atât de anormal? Căci, deși obicinuiți de câțiva ani în urmă, cu panica și finalurile dezaastroase ale examenelor de bacalaureat, totuși e de necrezut să se înregistreze acest record de cădere al tuturor candidaților.

Erau oare tinerii examinați atât de slab pregătiți, încât să nu poată obține nici cea mai mică notă de trecere? Greu de crezut, când ne gândim, că toți sunt și licențiați ai Facultății de teologie din Cernăuți, cunoscută astăzi ca cea mai serioasă instituție profesională dela noi. De acolo, ei au adus un spor de conștiință și de respect al sufletului ardelenesc, atât de sobru în structura lui, față de obligațiunile mari ale vieții. Și un examen de diplomă profesorală este, evident, printre aceste înalte datorii morale.

Atunci, cum să deslegăm misterul gravei surprize ce ne vine din capitală? Pentru inițiat, răspunsul nu-i prea greu: este păr. I. Popescu-Mălăești, președintele comisiei de examinare.

Sfinția sa se distinge printr'o veche și ireductibilă pornire de antipatie contra ardelenilor, cum nu ni s'a dat s'o surprindem la fețele bisericesti

„Și când stați de vă rugați iertați ori ce aveți asupra cuiva, ca și Tatăl vostru cel din ceruri să ierte vouă greșalele voastre. Iar dacă voi nu veți ierta, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu va ierta vouă greșalele voastre.“

Marcu 11, 25—26.

noscută chiar în Senat, și încă de pe banca ministerială, prin glasul unui om, care nu este de loc un prieten al nostru.

Aducem și noi aici omagii curate tuturor ierarhilor și mirenilor noștri, cari au fost la înălțimea unei misiuni atât de frumoase și de impunătoare.

din țara veche. Se pare, că la păr. Mălăești această nemiloasă adversitate este de ordin biologic, căci nu scapă nici un prilej de-a o afișa, și mai ales de-a o concretiza cu un fel de plăcere satanică față de ardelenii, pe cari soarta îi aruncă din nenorocire în raza autocraticei sale vindicative.

Fie la catedră, unde-și debitează flașnetar un curs anticvat, ori în îngăimările răsuflate din câte-o chinută coloană de gazetă, se degajează statornic aceeași invectivă insolentă, cu adjectivele ei veninoase împotriva fiilor scumpei noastre Transilvanii și a creațiunilor ei spirituale. De aceea, atâția din tinerii noștri, au fost siliți să părăsească teologia din București, și să se înscrie la Chișinău ori Cernăuți. Era o atmosferă tulburătoare și sufocantă, pe care o întreținea dialectica veninoasă a unui exeget senil și înăcrit, răscolind valuri de indignare în inimile unor studenți adânc răniți. Mai mult de cât atât. Ne amintim, cum prin anii trecuți, renegând toate poruncile evangheliei, nu s'a dat înapoi să încurajeze chiar acțiuni condamnabile de rebeliune și vandalism, numai de dragul infernalei satisfacții de a vedea zdrobit un fiu al Ardealului.

Cunoscând această odioasă grafică sufletească a păr. Mălăești, era fatal să-l vedem și în cea mai nouă postură de jalnică bravură sacerdotală.

Și cu câtă cruzime savantă a înțeles să-și execute operația sinistră! Pentru ca lovitura să fie definitivă, candidații noștri

au fost respinși, *cu toții*, încă la proba *scrisă*, astfel încât calea la examenul *oral* — unde s'ar fi putut verifica pregătirea lor prin ceilalți membri ai comisiei — li s'a tăiat cu totul.

Luând act de această manoperă, nu putem de cât să ne exprimăm toată indignarea noastră. Ea constituie una din acele provocări la adresa Bisericii ardeleni, pe care n'o putem tolera sub nici un motiv. Cândiți-vă o clipă nu numai la ofensa gratuită, ce se aduce tradiției noastre de muncă și capacitate, dar și la consecințele practice ale acestei fapte de vrăjmășie și prigoană nesocotită. Candidații ardeleni respinși

și vor pierde catedrele avute, cari scoase la concurs, cum cere legea, vor fi ocupate de fericiții privilegiați ai păr. Mălăeș.

În consecință, se impune o reparație dreaptă și imediată, care nu poate fi alta, decât *înlocuirea* președintelui pasionat și răzbuțător, cu un profesor echilibrat, imparțial și de inimă, autorizat să dea satisfacție victimelor de azi, prin admiterea lor la un examen nou.

Nu ne îndoim, că dl ministru al școlilor va da urmare acestei cereri, în care se concentrează glasul întregii Biserici românești din Ardeal și Bănat.

„NIHIL-SINE-DEO“

În programele de serbări din școlile noastre de stat, în baza ordinilor Ministeriului Instrucțiunii Publice, fiecare serbare școlară se începe cu imnul național „Trăiască Regele“ și se termină cu „Pe-al nostru steag“.

Foarte bine. Suntem de acord. Altfel nici nu se poate.

Însă, într'un program școlar de serbări, compus din 15—20 puncte, sunt poezii, cântări, teatru, povestiri etc. Dar nu aflăm *nici o rugăciune*. Și aici am avea noi preoții ceva de zis și de a ne întreba. Și anume:

Până când mai stăm cu ochii închiși și cu mâinile încrucișate, semn al nepăsării și al neputinței? Până când se mai tolerează, ba adeseori se patronează chiar de noi public și oficial, acest indiferentism și lepădare de Dumnezeu?

Eu cred, că ar trebui să fie imposibil, ca într'o țară creștină, cum este și *România*, care poartă pe fruntea ei cu mândrie cele trei cuvinte „*Nihil-Sine-Deo*“, să se ajungă până aici, ca rugăciunea să fie în așa mare

măsură desconsiderată, încât să se elimine cu desăvârșire și din programele de serbări școlare. Durere, dar iată că totuși se întâmplă.

În felul acesta nu peste mult timp ne vom trezi că în școală, la intrare și ieșire din clasă, numai atunci se vor mai înălța rugăciuni către Atotputernicul Dumnezeu, când preotul va merge la orele de religie. Semne rele. Foarte rele.

Întreb: dacă în această țară se ține, cu atâta sfințenie, la atâtea teorii șubrede, cari îndată ce se pun în practică și în față cu realitatea, cad dela sine, ca fructele bolnăvicioase înainte de coacere, atunci de ce nu se ține cu atât mai mult la lucrurile mari, acărora valoare este evidentă și de netăgăduit, cari pentru părinții și strămoșii noștri au fost totdeauna și în toate timpurile adevărate tezaure și izvor de viață și energie națională și moral-religioasă? De ce nu s'ar putea respecta, cu toată sfințenia cvenită, și de întreaga suflare românească, stema Țării în întregime?

Deci și cele trei cuvinte „*Nihil-Sine-Deo*“. Ori ele n'au nici o importanță?

Am în fața mea stema Țării și privind cele trei cuvinte, mă gândesc la înțelesul lor. Este o diferență atât de mare, încât nici nu i se pot fixa marginile, între cruda și păcătoasa realitate și între sensul adevărat al acestor trei cuvinte.

Priviți pe frontispiciul fiecărui oficiu ori autoritate este câte o stemă a Țării, însă, vai, în cele mai multe locuri — onoare și mare cinste excepției, — nici nu se aminteste numele lui Dumnezeu, decât numai în momente de enervare, pentru injurături și hulă.

Și mai întreb încă: după care criteriu se orientează conducătorii și educatorii tinerelor noastre odrasle, atunci când găsesc pentru copiii noștri mai multă hrană spirituală într'o povestire ori poezie, dedicată cine știe cărei frunze, flori, râu ori stânci, decât într'o rugăciune dedicată lui Dumnezeu și sfinților săi?

Se preamărește creatura și se neglijează Creatorul. Iată marea greșală.

Dar acest semu ne mai arată încă ceva. Ne arată temperatura la care trăește azi sufletul românesc și distanța dintre acest suflet și Dumnezeu. Și ne mai arată încă muchia din marginea prăpastiei, la care am ajuns. Și totuși nu ne înfricoșăm?

Ori o revenire a sufletului românesc la o *viețuire cu Hristos* prin sf. lui biserică, este și trebuie să fie problema cea mai importantă pentru noi Români, atât din punct de vedere moral-religios, cât și național.

Semnalul de alarmă s'a dat de atâtea ori. Nici un minut nu trebuie pierdut. Preoțimea noastră din întreaga țară, împreună cu F. O. R., trebuie să formeze o acțiune puternică de deșteptare, luminare și readucerea poporului nostru la picioarele Mântuitorului. El ne *chiamă* neîncetat, trebuie numai să-i auzim glasul lui Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu ne-a învrednicit să ne bucurăm a trăi toți Români în România Mare, cu atât mai mult trebuie să fim cu recunoștință și să fim totdeauna aproape de El, și mai ales pentru viitor, când neamul românesc va avea atâta nevoie de sprinjinul lui Dumnezeu. Și în loc de aceasta mulți se lapădă de El fie în taină fie fățiș. Lepădare? Dar iată ce li se spune acestora la Mateiu 10, 33 „Iar cei ce se vor lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de dânșii înaintea Tatălui meu carele este în ceruri.“

Și fiindcă fiecare rană așteaptă vindecare, așa și programele de serbări școlare trebuie să aștepte o modificare. De aceea cred că a sosit timpul ca să cerem de urgență, ca Ministerul Cultelor, de acord cu Ministerul Instrucțiunii Publice, să fixeze pentru viitor, odată pentru totdeauna, ca la ori ce serbări școlare după „Trăiască Regele“ să urmeze o rugăciune iar înainte de „Pe-al nostru steag“ o altă rugăciune.

Deci punctul doi și penultimul cel puțin, să fie totdeauna rugăciune.

Aceste rugăciuni să fie date elevilor de către preotul catehet în înțelegere cu învățătorul.

Cercați și luați parte, cu toată atenția, la o serbare școlară. Nu zic, sunt excepții. Însă în majoritatea lor programele se desfășoară fără nici un pic de duh creștinesc, ceea ce de multe ori scandalizează chiar pe mulți dintre bunii noștri credincioși.

Deci mai mult duh creștinesc atât în familie, cât și în școală, în cazarmă, în birouri etc. Așa nu mai poate merge.

Astfel serbările școlare, reci și seci de astăzi, la cari sufletul este imposibil să participe în întregime, tocmai din acest motiv că îi lipsește ceva, și acest ceva este *rugăciunea*, apropierea de Domnul, pe viitor vor fi mult mai solemne, mai impunătoare, mai atractive și mai frumoase

FOILETON

Abisinia.

Nume de actualitate, flutură pe buzele tuturor, umple coloanele ziarelor și revistelor. Această țară despre care se ocupă azi presa mondială din cauza conflictului iscat între ea și Italia, are o întindere de 1,120.400 km.² și o populație de 11 milioane, dintre cari abia 3½ milioane Abisinieni.

Abisinia, regat locuit odinioară de negrii, a fost cucerită în sec. VII. î. H. de către Egipteni, cari pun baza statului Axum, care mai târziu, prin sec. I. d. H., în urma imigrării triburilor sabeice din Arabia sudică, cât și a influinței tot mai pronunțată a elementului elin, ajunge la o mare însemnătate, prin centrele comerciale cari răsar în tot cuprinsul lui. Populația băștinașă, cât și urmașii ei, aparțin triburilor Agau, Falașă, Bogos și Galla, sunt hamiți a căror limbă aparține grupului cușiiilor la fel cu egipteană.

Pimele menționi asupra acestui stat ni le-a dat Ptolomeu și Cosma Indicoplevstul. Încetul cu încetul se întinse acest regat peste întreaga Abisinie, trecând chiar și pe teritoriul Arabiei de Sud. Dintr'o inscripție păstrată din timpul regelui Aizana, care a trăit în sec. IV., vedem că acesta se intitula „Rege din Axum, regele Homeriiilor, al

Sabeilor și Etiopienilor“ (Abisinienilor).

Grație faptului, că Abisinia e o țară muntoasă, deci, cam inaccesibilă din cauza șirului de munți cari o încunjură, a scăpat de expedițiunile de cucerire ale Islamului, dar și de orice contact religios și cultural cu civilizația Europei. În general, istoria Abisiniei este cam nebuloasă, întrucât nu dispunem de izvoare precise, cari să ne edifice asupra trecutului ei. Evul mediu, a creiat o mulțime de legende referitoare la acel stat. Între altele și pe aceea, că regii Abisiniei și-ar trage originea dela Solomon. Dinastia Jekuno-Amlāk, care ajunge în fruntea regatului la finea sec. XIII., a căutat chiar să dovedească acel lucru, susținând, că e descendentă directă a lui Menelik I., un presupus fiu al lui Solomon și al „Reginei din Saba“.

Dintre capetele încoronate cari s'au perindat pe tronul acestei țări, în cari conflictele, fie ele de natură internă sau externă, au cam fost la ordinea zilei, mai însemnați au fost Teodor II. (1854—68) și Ioan II. (1872—89). Teodor, războinicul Râs Kâsa cum s'a numit înainte de a se urca pe tron, reușind să-i înfrângă pe negrii tribului Galla, se război și cu Englezii, dar desnodământul acestui conflict i-a fost fatal, căci fiind învins de expediția Lordului Napier, care cucerește la 14 Aprilie 1868 cetatea Magdala, reședința lui, ca să nu cadă în mâinile lor, se sinucise. La 1872 se proclamă

de rege Râs Kassai, alias Ioan II., care purtă războiu atât contra Egiptului, cât și contra Italianilor, pe cari îi învinge, — cauzându-le pierderi însemnate, — la Dogali. Moare la 1889, în luptă cu Madiștii.

Acela care a pus bazele statului Abisinian, așa zicând modern, a fost Menelik II. din Șoa (1889—1909). La 1896, prin pacea dela Addis-Abeba, după înfrângerea Italianilor dela Adua, — cari atunci ca și azi, urmăreau să transforme acel ținut într'o colonie supusă „cetății eterne“, — a reușit să proclame independența țării sale.

Neînțelegerile ivite după moartea aceluia, între împărăteasa Taitu și nepotul său Lidș leassu, au îngreuiat mult dezvoltarea țării, contribuind să ațâțe și mai mult poftele de expansiune ale Angliei, Franței și Italiei, cari râvneau să-și întindă puterea și cari i-au tăiat contactul direct cu marea. Tratatul dela 1906 le-a mai tăiat pofta, redând Abisiniei dreptul de ieșire la mare și de integritate ca „status quo“.

După detronarea lui leassu din 1916, domnul Taitu până la moartea ei întâmplată la 8 Ianuarie 1918, când îi urmă pe tron fiica lui Menelik II., Zeoditu. Adevăratul conducător al Abisiniei n'a fost această femeie lipsită de energie și de vederi mai largi, ci Râs Tafari din Harar, care a știut să conducă conștient și cu multă pricepere agendele

fiindcă vor fi însoțite și luminate de strălucitoarele raze de iubire și căldură dumnezeiască, iar de altă parte vom da dovadă, că ne conformăm poruncii: „Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce sunt ale lui Dumnezeu.“ (Mateiu 22, 21).

Pr. IOAN VELȚAN-Chinciș.

F. O. R.

În „Dumineca Ortodoxiei“ începe ciclul de conferințe religioase aranjate de Secția Eparhială Cluj și de Cercul Protopopesc Cluj al F. O. R.-ului. Conferințele Secției Eparhiale se vor ține totdeauna înainte de masă (Duminecă după serviciul divin), iar cele ale Cercului Protopopesc, Duminecă după masă.

Seria conferințelor o inaugurează dl Prof. Dr. Liviu G. Munteanu, care va vorbi despre „Fiul Omului“, (în sala festivă a Episcopiei ort., la ora 11^{1/2}).

și dl Prof. Dr. George G. Stănescu, care va vorbi despre „Cinstirea sf. icoane“ (în Școala primară Nr. 10, Dâmbul Rotund, la ora 4 p. m.)

*

Frăția Ortodoxă Română, Cercul Protopopesc Cluj, va ține Duminecă, 17 Martie a. c., ora 4 p. m., în Școala primară de stat Nr. 10 din Cluj (Dâmbul Rotund) o serbare religioasă cu următorul program:

1. a) „Cu noi este Dumnezeu“. b) „Cerurile spun“ cor bărb. de Davidoff. 2. „Cinstirea sfințelor icoane“ conferință ținută de dl Dr. George Stănescu, prof. la Academia teologică ort. rom., Cluj. 3. a) Solo, cântare. b) Declamațiune. 4. a) „Ție se cuvine cântare“, cor bărb. de Vorobchievici. b) „Iehova mă conduce“, cor bărb. de Vorobchievici. c) „Pe-al nostru steag“, cor bărb. de T. Popovici. 5. Încheierea serbării.

Cântările se vor executa de corul teologilor sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu. — Intrarea liberă.

alb, purtând desagi și străiți pe spate.

Duceau ca de obicei, lumini, pomene, prescuri, tămâie și smirnă pentru mănăstirea Rarăului. Se duceau să se roage dincolo de hotar, în Vechiul Regat, între frații lor, cari îi așteptau cu brațele deschise.

În curmătură, era hotarul între Austria și Vechiul Regat. Pe aci aveau să treacă acești credincioși.

Aveau doar biserică și în satul lor și încă frumoasă, căci se știau sacrifica pentru ea, dar le plăcea unori să se roage lui Dumnezeu mai în voie.

Voiau să dea glas durerii lor sufletești și nu voiau să fie spionați de dușmani. Iată deci scopul adevărat al acestei emigrări în masă, în prețuia Sf. Vineri din săptămâna patimilor anului 1913.

Înșiruit și eu în coloana muntelui, curios de a vedea mănăstirea Rarăului, așteptam ca din moment în moment s'o văd apărând înaintea ochilor mei, așa cum mi-o închipuiam eu în mintea mea de copil, zidită din marmoră albă și acoperită cu argint. Dar mai voiam să cunosc țara de dincolo de munți, țara libertății. Am înoptat la trecerea curmăturii. Printre ramurile brazilor pitici și a stâncilor golașe de calcar, ce străpungeau pe ici pe colo pădurea, se zăreau lumini în vale și se auzia lătrat de câine. Apoi de-odată ajunse la urechile noastre sunet tânguios de clopot, reflectat de colțuri de stâncă, ce străjuesc din vechime aceste plaiuri. Muntenii își făcură semnul crucii, ținând pălăriile în mână.

„Iată-ne c'am ajuns“, ziseră unii. Iar ceilalți într'un glas răspunseră: „Mulțumim lui Dumnezeu!“

Continuaram a scobori poteca ce serpuiește aci printre colțuri de stâncă și brazi, având în dreapta noastră Piatra Zimbrului, cea cu legenda lui Dragoș.

Dangătul clopotelor ne chema tot mai tare la rugăciune. Și în pustie-

tatea stâncilor de calcar și în întunecul de nepătruns al codrilor, ne era par'că singura călăuză credincioasă la locul de închinare, la locul de mântuire.

Simțeam în inima mea de copil un reazăm puternic în credință, care mă lega de falanga muntenilor atât de tare, încât mă consideram un trup și suflet cu ei. Aceeaș țintă, aceleași mijloace. M'am gândit ce bine ar fi, dacă toți Românii am fi uniți într'o singură țară, sub un singur stăpân. Mi-am adus aminte de cuvintele Mântuitorului, că „cel ce are credință cât un grăunte de muștar și va zice muntelui să se miște, el se va mișca din loc...“, m'am gândit la credința nestrămutată a unui neam întreg, la rugile acelor vameși cari au fost primite de Dumnezeu și mi-am zis în mintea mea, că nu se poate ca acest neam de plăeși, urmași ai viteazului Ștefan cel Sfânt, să nu-și ajungă scopul.

Ajungând la schit, ne-am spălat după obicei la șghiab, am predat darurile noastre modeste starețului mănăstirii și apoi am intrat în mănăstire spre a ne ruga lui Dumnezeu în toată voia noastră și cu glas tare, cum eram învățați din moși-strămoși.

După serviciul divin, am fost împărțiți în chiliile călugărilor spre a ne odihni și a petrece noaptea, care aci în aceste ținuturi este foarte răcoroasă în acest timp.

Neputând dormi, am eșit din chilie în curtea mănăstirii spre a admira cerul senin, miile de stele lucitoare și luna ce străjuia codrul tainic, pudrat par'că de razele ei, cu o pulbere fină de aur scânteetor.

E atâta singurătate în aceste ținuturi și atâta măreție a naturii, încât te vrăjește totul, dela isvorașul ce saltă sglobiu peste pereții de stâncă și până la cerbul ce prin mugetul său specific, te înfricoșează în singurătatea nopții.

Înfipță în prag de stâncă, se ri-

CE FACE CREDINȚA

Era prin anul 1913. Eram copil mic pe atunci, dar lucrurile mai însemnate nu le perdeam din vedere. Mai ales că-mi plăcea să bat drumurile, de cum se zărea de ziuă și până noaptea târziu. Astfel că nici un lucru mai însemnat nu se întâmpla în sat, ca să nu-l știu eu printre cei dintâi.

Câmpulungului sub Austrieci, cari îi schimonosiseră numele, îi ziceau „Kimpolung“. Regiune locuită de munteni sdraveni, români de viță, după grai, port, credință și obiceiuri.

Râul Moldova, despică par'că Carpații în acest loc în două părți. Pe stânga Moldovei se succed munții Radul, Dea și alții mai puțin înalți. Pe dreapta râului domină crestele Rarăului, Giurnalului, continuându-

se în spinarea Tihărăii ce coboară în comuna Pojorâta.

Veri călduroase, cu băi cam răcoroase în apa curată ca lacrima a pâraelor Isvorul-Alb, Chelari, Valca-Caselor și Moldova.

Bureți destui prin pădurile din jur. Albumițe, sau cum li se mai spun floarea reginei, pe Rarău și alte culmi înalte.

Iată locurile unde hoinăream în copilărie. Era în prețuia Vinerei-Mari din săptămâna patimilor, anul 1913.

Pe plaiul Limpedelui, ce urcă serpuind creasta dealului cu acelaș nume, sărind creasta semeață a Rarăului, prin curmătură, ca să scoboare apoi spre mănăstire și apa Bistriței, urca încet o coloană de munteni și muntence, în pitorescul lor costum

șării, în special politica externă. În Aprilie 1930, când Zeoditu a trecut la cele eterne, se proclamă de „Negus Negesti“ (Regele regilor), puternicul Râs Tafari, care a căutat să europenizeze și să civilizeze cât mai mult țara sa. Din 1923 Abisinia este membră a Ligii Națiunilor.

Pe la mijlocul sec. IV, fac Abisinienii cunoștință cu religionea creștină, prin intermediul lui Frumentie și Edesie. Mai târziu fu Frumentie sfințit drept episcop al lor, devenind luminătorul creștin al poporului, în mijlocul căruia o soarte stranie îl aruncase încă din copilărie. După un veac și mai bine, el tot mai era slăvit prin imnele abisinienilor sub numele de „ava Salama, ușa bunei credințe și a milei, care a luminat cu lumina lui Hristos, Etiopia (Abisinia), unde până atunci fuseseră nori și negură“. (Farrar 287).

Pe timpul lui Aizana, creștinismul deveni religione de stat, fapt ce a adus cu sine, că a fost numit „Constantinul Abisiniei“. Aceluia, cât și fratelui său Saizana, li s'a adresat la 356 arianul Constanțiu, căutând să-i atragă spre doctrina eretizarhului din Alexandria. În sec. VI, fură câștigați Abisinienii de misionarii monofizitismului, de crezul cărora țin până în zilele noastre.

Căpetenia lor Bisericească se numește „Abbâ“ (Tată), poporul îi zice însă „Abbuna“ (Tatăl nostru). Acela e totdeauna numit de către patriarhul

Coptilor din Cairo, (credința Abisinienilor este aceeași cu a Coptilor), și recrutat din rândul aceluia cler. Până la 1893 și-a avut reședința în Gondar, când și-a mutat-o în capitala țării Addis-Abeba. Lui îi urmează ca al doilea în rang Izegur-ul, duhovnicul împăratului și căpetenia tuturor monahilor. Episcopii poartă titlul de Rhomosati, având sub ascultarea lor pe clerici și mireni. Dar propriu zis nici aceștia, nici chiar „Abbuna“, nu au o putere prea mare, deoarece după legile țării, Negusul este și căpetenia Bisericească a supușilor.

Majoritatea clerului de mir nu se poate lăuda cu o cultură prea bogată. În general nici nu putem vorbi de o literatură Bisericească a lor. Tot ce au ei din domeniul acesta, se mărginește la unele cărți de rugăciune, homologii, traduceri din grecește a sf. părinți și monahi mai însemnați.

Legătura dintre Biserica Abisiniei și cea a Coptilor, a fost întreruptă pentru un timp oarecare în sec. XVI. și XVII., când Abisinienii în urma propagandei portugeze și a iezuiților, s'au unit cu Roma. Când regele Vasilidi a alungat din Abisinia pe toți misionarii și clericii catolici, s'au reluat iarăși legăturile cu Biserica Coptilor. Și deoarece granițele Abisiniei erau închise de acum înainte pentru misionarii catolici, propaganda catolică fu încredințată în seama băștinașilor cari trecuseră la Biserica Romei. Primul episcop băștinaș unit a

fost Tobia Gówrazos (1788).

Din 1829 au început să fie activi în Abisinia și misionari germani protestanți. Aceștia la început au fost lăsați nesupărați de nimeni, din considerațiuni politice față de Anglia. Mai târziu însă, când Teodor II. a avut conflictul cu Englezii, a dispus ca 150 de misionari să fie arestați.

Față de Biserica ortodoxă Abisinienii s'au arătat totdeauna cu bunăvoință, exprimându-și chiar dorința spre o eventuală apropiere, așa Negusul Ioan a trimis soli cu daruri bogate la curtea regelui grecesc, dându-i de înțeles, că el bucuros ar primi misionari și clerici ortodocși în țara sa. Deasemenea și la 1888, când s'a ținut la Kiev aniversarea a o mie de ani dela încreștinarea Slavilor, a trimis și Negusul Abisiniei reprezentanții săi și ai Bisericii sale, cu instrucțiuni, să negocieze o eventuală unire. Scurt timp după aceea a și sosit o comisie rusească care urma să ia contact cu regele și să se înțeleagă în chestia unirii. Intrevederile nu au avut însă un rezultat favorabil.

Abisinienii trăind în nemijlocita apropiere cu păgâni și jidovi, au introdus o mulțime din superstițiile acelora.

Gesu.

Cețiți și răspândiți „Viața Ilustrată“

dică semeață mănăstirea clădită din lemn. Stă de strajă depărtărilor, punct de întâlnire a miilor de pelerini credincioși de dincolo și de dincoace de munți.

Este cetatea credinții. Starețul, figură de mucenic cu inima blândă spre cel năcăjit, dar aprig în vreme de restriște pentru credința și neamul său.

Este omul ales al Î. P. S. Mitropolitului din Iași. Cu anumită misiune prin partea locului, după cum m'am convins mai târziu.

Pe când contemplant natura, iată că aud șoapte și pași cari se apropiu. Mă concentrai să prind vorbele din sborul lor. Lămurii-i două umbre ce intrară în mănăstire. Un timp stau de strajă, apoi când credeam că totul a fost o nălucă, iată că umbrele apar din nou, tot mai lămurite.

Luna intrase în nor și întunericul își întinse aripele sale negre, peste curtea mănăstirii. Recunosc glasul starețului și al unui muntean dela noi.

Munteanul purta desagii peste mână, aceasta am descoperit-o în momentul când acesta a trecut pe lângă mine.

„Măi Ioane, vezi de împarte cărțile ce ți-am dat la oamenii tăi de încredere și fă ce te-am învățat eu“, zise starețul intrând în locuința sa.

...A doua zi dimineața, l-am întrebat pe părintele ce cărți a dat omului său de încredere. Fără să tăgăduiască ceva, privindu-mă în ochi și mângâindu-mă pe față, scoase din o ladă de lemn ce o ținea într'un colț al locuinței sale, o Istorie a Românilor, pe care mi-o dăde zicând: „Citește-o la părinții tăi și dă-o și altora să se lumineze și să înțeleagă chemarea vremii.“

...Istoria Românilor, murmurai eu, iată că și Românii au o istorie a lor și încă una destul de mare, dar pe care eu n'o citisem și nici nu era permis de a o citi dincolo de munți.

*

...Ajungând în satul meu, în nopțile lungi de iarnă, de câte ori n'am cetit în fața alor mei, această Istorie a Românilor, dată mie în dar de părintele stareț dela mănăstirea Rarăului.

Această carte era comoara casei, apoi a satului întreg, căci împrumutând-o a început să colinde mai întâi pe la rudeni, vecini, cunoscuți, până ce s'a pierdut. Așa se întâmplă doară cu cărțile date împrumut!

Dar în acest caz tremuram de frică, nu care cumva respectivul să spună că de unde are cartea. Te și pomeniai cu jandarmul la poartă. Și atunci era rău, rău de tot.

În multe nopți m'am gândit la rolul îndeplinit de slujitorii altarelor credinții noastre străbune; acești apostoli ai neamului, purtători ai luminei credinței adevărate, de-alungul veacurilor.

Bătuți până la sânge, purtați în ocară desculți pe drumuri, spânzurați în fața altarelor în sfintele odăjdii, iată apostolii adevărați ai credinții noastre.

Iată martirii neamului!... Cetatea lor și a noastră... biserica!... Exemplul dat de ei... prin suferință la biruință!...

Durerea, moartea sunt doar un mijloc de a dobândi fericirea eternă!

...„Atunci când s'a pus piatra unghiulară a F. O. R.-ului m'am gândit la tot trecutul meu și din neguri mi-a apărut mănăstirea Rarăului, cu chipul starețului și a munteanului Ion, amândoi luptând pentru cauza sfântă a neamului, unul preot de mir, celalalt laic, dar uniți în cuget și suflet pentru triumful credinței, care a fost și va fi singura mântuire a neamului.“

Acest rol de Ion, un simplu țăran cu tăria credinții în suflet, trebuie să-l joace fiecare membru al F. O. R.-ului în lumea credincioșilor noștri.

...„Ieșiți dar la răspântiile drumului vieții celor puțin credincioși și salvați-i! Salvați-vă frații din slăbiciunea credinții lor, în care căzuse și Sf. Petru când pășea pe valuri! Întindeți-le mână de ajutor, cum i-a

întins Iisus acestuia!... Și atunci veți fi vameșul din biserică, atunci veți fi sluga credincioasă, care căpătând doi talanți, din ei a făcut patru prin munca sa. Veți fi lucrătorul credincios, din via Domnului!“

„Diavolul — dușmanul nostru de ieri și azi — a aruncat neghina necredinții în sufletul fraților noștri. Neghina este simbolizată prin slăbiciunea în credința străbună ortodoxă, prin îndoială, ea este răspântia drumurilor din viață, cu nehotărârea pe care anume drum să apuci.“

Trebuie înfipt pentru acești oameni câte un stâlp la aceste răspântii de viață, cu indicația cuvenită drumului pe care trebuie să apuce acești frați ai noștri. Acest stâlp, far al credinții, trebuie să fie membrii F. O. R.-ului. Măriți-vă deci cercul vostru de activitate, ieșiți la răspântiile drumului vieții fraților voștri, arătându-le calea de urmat, și veți sta de-a dreapta Tatălui vostru din cer. Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin!

NICOLAE CORLĂȚAN, adv.

probarea bugetului pe 1935 și raportul censorilor. Din cifrele bilanțului reținem: 26,341.054 Lei împrumuturi date la 3049 membri, fondul de rezervă Lei 1,990.073, beneficiul net pe anul 1934 este de Lei 908.770. Activul Casei Clerului la 31 Decembrie trecut a fost de Lei 30,138.398.

Cine stăpânește presa din capitală. Probabil, mulți își închipuie, că ziarele din București sunt scrise de cei mai autentici români. Și în condiții normale, nici nu poate fi altfel. Ei bine, adevărul este cu totul altul. De curând, s'a făcut o mică statistică și cifrele ei au fost direct uluitoare. Anume la 23 ziare s'au numărat 266 gazetari, dintre cari abia 46 români, iar 220 ovrei. Iată, cine sunt îndrumătorii opiniei publice și apărătorii intereselor noastre naționale! Și atâtea mii de români de pe plaiurile noastre se hrănesc zi de zi cu această proză minoritară. Când ne vom deștepta?

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1291—1935.

Comunicat oficial.

Se aduce la cunoștința tuturor studenților cari studiază la facultățile de teologie din țară, că dacă doresc să ocupe funcții bisericești în eparhia noastră, trebuie să producă dovadă dela forurile bisericești respective, că au stat în internatul de pe lângă acea facultate, au cercetat biserica regulat, s'au mărturisit și cuminecat în posturile canonice, au participat activ la exercițiile spirituale ale duhovnicilor dela internatul facultății și au învățat cântările și tipicul și ritualul bisericii ortodoxe. Pe lângă acestea vor fi obligați să facă la episcopia noastră examenul de calificare prescripș pentru candidații de preoți.

Cluj, la 26 Februarie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 341—1935.

(3) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. *Aphida*, protopopiatul Cluj, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Re-nașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială de 49 iug. 1440 stj. p.
3. Casă parohială deplin corăspunzătoare și toate supraedificatele necesare unei gospodării.
4. Stola obicinuită.

Candidații, având aprobarea P. Sf. Sale Episcopului, vor trimite toate actele, conform Regulamentul pentru alegerea de paroh, la oficiul protopopesc Cluj, cu a cărui învoire prealabilă se pot prezenta în parohie în condițiunile admise.

Cluj, 27 Februarie 1935.

Oficiul protopopesc de acord cu consiliul parohial.

N. Vasiliu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

INFORMAȚIUNI

Conferință religioasă. *Duminecă, în 17 l. c., dl Rector Dr. I. Vască va oficia și predica în biserică noastră din Turda și va conferența în cadrul conferințelor aranjate de Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române.*

Starea de asediu se prelungește. Guvernul constatând că motivele cari au provocat starea de asediu n'au dispărut nici astăzi, a întocmit un proiect de lege pentru prelungirea ei încă pe 6 luni. Măsura nu convine agitatorilor, revizionștilor, comuniștilor și altor elemente amatoare de tulburări în țară. Dar vorba veche: paza bună, trece primejdia rea.

Sărbătorirea Președintelui Masaryk. La 7 Martie c. a fost sărbătorit și la noi în țară, atât în Parlament, în diferite instituțiuni culturale, la Radio cât și în presă, marele om de stat, luminatul gânditor și ziditorul de țară, Președintele Republicei amice și vecine, *Tomas Masaryk*. Înainte de războiu, dela înălțimea catedrei universitare oferită la Londra vajnicului luptător ceh exilat, și apoi prin diverse conferințe și scrieri, la Roma, la Paris, la Moscova, în America și chiar în Japonia, el a strigat lumii întregi dreptatea Cehilor subjugăți și a contribuit mult la triumful cauzei naționale. Ca un omagiu, țara recunoscătoare, după eliberare, l-a așezat la postul de răspundere al Cărmaciului. Deși ajuns la vârsta de 85 ani, bătrânul savant, conduce cu înțelepciune, tact și autoritate treburile publice și secundat de respectul, admirația și munca tuturor, a reușit să impună noul stat ca

o valoare de civilizație și progres. Țara noastră, aliată sinceră a Mării Republici, a fost cu tot sufletul în entuziasta sărbătorire a unei vieți rodnice și strălucite.

Cotidian nou în Cluj. *Capitala Ardealului va avea în curând un nou ziar intitulat „Națiunea“. Pe lângă variate articole, cronici, foiletoane, fotografii numeroase și actuale, noul cotidian o să dea o atențiune permanentă chestiunilor bisericești și intereselor religioase-culturale din satele noastre. Prin condeiele ce le-a achiziționat, va fi una din cele mai bune gazete ale Ardealului românesc.*

„Eterna poveste“. Micii gazetari dela „Unirea“ brodează din nou, sub acest titlu, câteva îngăimări răsuflă impotriva bisericii ortodoxe. Pentru ce? Fiind că le face supărare sublinierea privilegiilor bugetare, obținute dela guvernele catolice în dauna noastră. Iar când ceri să se aplice proporționalitate numerică în distribuirea subvențiilor de stat, dumealor fug de ea ca dracul de tămâie. Siretenia iezuită admite doar într'o singură ipoteză: dacă numărul unițiilor se raportează exclusiv la ortodocșii din Ardeal. Admirăți această mentalitate sui generis, care este în stare să reducă țara întregită iarăș la vama de odinioară din Predeal, numai spre a mai tăia ceva din subvențiile ortodoxe.

Casa de economie, ajutor și credit a Clerului. Joi 28 Martie a. c. este convocată adunarea generală a Casei Clerului în localul Ateneului popular Dichiu din București (Str. Romană 89). La ordinea zilei prezentarea bilanțului și a conștului de profit și pierdere, a-

